

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. II. Vt autem hoc ipsum mihi persuadeam, non est opus omnium
euentuum tenere caussas, easque iustas esse vt iudicem: tantùm id certò
statuendum est, à Dei sapientiâ hunc euentum esse destinatum, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

sibi præfixit Deus, nobis maximè conuenire: denique omnia quæ circa nos aguntur, ea esse quæ nostrâ maximè intersint; neque meliora inueniri potuisse compendia, modumque aptiorem, quò ad conuenientem nobis portum daretur peruenire, quàm is quo singuli ferimur modo.

S. II.

Ut autem hoc ipsum tibi persuadeas, non est opus omnium euentuum scire rationes, easque iustas esse ut iudices: tantum id certò statue, à Dei Sapientiâ hunc euentum esse destinatum, & tum facile acquiesces, rationesque inuenies quibus factum defendas.

4. **A**uditores, disputationem de rebus singulis instituere si velimus, illudque inquirere, an conuenienter singula eueniant, quæ hic siue in naturæ cursu, siue in re publicâ, siue etiam priuatâ geruntur; sanè infiniti laboris opus aggredimur, cum rerum euentus numero sint infiniti; eorumque rationes indagare, vti immensus, ita & improbus est prorsus labor, neque viribus nostris par. Et tamen hâc viâ insani tendimus, ut de Dei Sapientiâ iudicium, pro ut nobis quidem videtur, sapiens feramus. multum laboramus interim, contentione sane maximâ, fructu nullo. Deplorat id Ecclesiastes *solummodo hoc inueni* inquit post indagaciones rerum acutissimas, *quòd Deus fecerit hominem reatum, & ipse se infinitis miscuerit quæstionibus ad rem sanè, hoc est pacandis animis, quæ faciant nihil.* Omnia cum se labore summo peruestigasse fateatur sapientissimus Salomon, hoc demum intellexit nihil sese intelligere, & hæc demum summa fuit Sapiencia, *Intellexi, inquit, quòd omnium operum Dei, nullam possit homo inuenire rationem, eorum quæ sub sole fiunt. & quanto plus laborauerit ad querendum, tanto minus inueniat. etiamsi dixerit sapiens se nosse, non poterit reperire.*

*Neque re
sapienter
omnia fieri
credas, sin-
gularum
euentuum
rationes
exacitè ha-
bèda sunt.*

Ecccl. 7.

Ecccl. 8.

5.

Aliâ & quidem contrariâ prorsus viâ incedendum est, disputationibus omnibus finem si vis ponere, omnesque difficultates enodare, hâc nempe; ut numquam rerum euentus, pro ut

K

sunt

sunt, in se ipsis attendamus, priusquam eos in Diuina Sapien-
tiæ luce iuerimus contemplati, clarius rem eloquar. Primò il-
lud certum fixumque statuere debemus, rem factam bene, &
sic euenire debuisse vt rectè nobiscum ageretur, antequam ra-
tionem vllam inquiramus quâ rectè factam esse, nobis persua-
deamus. Nos autem contrariâ viâ insistimus, per rationes inda-
gare dum volumus an quid factum bene; cum prius id in rebus
Deum concernentibus statuendum fuerit, factum bene, ante-
quàm ad facti rationes animum aduertamus.

*Has enim
si queras
singulas, ad
omnes per-
turbaberis.*

Certè si curiosius indagauero, cur modò æstas tam humida,
modò cur tam frigida, an pluiæ segetibus noxiæ an fauentes,
cur modò ægrotem modò sim incolumis; cur iste tot palmarum
vir Reipubl. tam necessarius moriatur, cur bella orientur, atque
his similia multitudine infinita; earumque rerum rationes om-
nes, cur eueniant, discutere si incipiam & ponderare, infinitis
sanè me inuoluo quæstionibus; & vt aliquam rationem inuenerim,
illico tot tantasque in contrarium suggeret, aut iacturæ
quam propterea patior consideratio, aut naturæ rem auersantis
timor, aut emolumentum commodique proprij auiditas, vt facile
rationem illam quæ pro facti bonitate forte occurrebat, elisurus
sim, declaraturusque nullam esse aut sanè exiguam. Hinc om-
nis perturbationis est origo, cum quid votis nostris contrarium
accidit, quod contra vel saltem præter rationem ea nobis eue-
nisse censeamus, rationum indagatores sanè peruersi.

*Verù prius
id apud te
statuas o-
portet, om-
nia à Deo
fieri.*

Agedum itaque qui ita censes. An ergo credis tu, quidquam
horum quæ toto geruntur orbe, euenire sine Numinis Prouiden-
tiâ, id iam olim ab ipsâ inde æternitate suo dirigentis arbitrio,
dispicientisque quid, quâ horâ, quomodo singula euenirent,
cum omnibus plane circumstantiis, quibus res singulas euenire
iam perspicimus? non arbitror id negare te; iam id superiore
Tractatu euicimus. Id verò claritatis causâ iam addo, omnia
quæ naturam spectant, nec ab humano pendent arbitrio, æter-
no & determinato Dei id ita statuentis euenire decreto, omni-
bus creaturis conspirantibus vt Dei obediant æternæ legi. Illud
igitur sic habe, necessario omnia isthæc contingere, si res crea-
tas spectes; liberè verò, si Dei sic omnia statuentis voluntatem.
Ea vero ad quæ sese humana porrigere potest voluntas & liber-
tas, idè euenire, quod ab æterno Deo statuerit illa permitten-
da:

6.

7.

Tract. 3.

da: hoc autem rursus statuit, quia id permittere, melius est re
 sua imò & nostra esse statuit, quam impedire. Etiam peccata in-
 quies: Etiam, atque hoc deinde persequar. Interim illud D. Au-
 gustini repeto, *nihil fieri sensibiliter & visibiliter* (imò nullo pror-
 sus modo) *quod non de interiore aulâ illius Imperatoris, aut non*
inbeatur, aut non permittatur. Hoc itaque primum sit.

Tract. 6.
 Aug. 13.
 de Trin.
 c. 4.

8. Deinde an nescis, omnia hæc rerum euenta aut imperata aut
 permiffa, à Deo sic esse disposita, vt finem sibi in diuinâ Men-
 te præscriptum consequatur? Tertio, an id etiam ignoras, fi-
 nem hunc Dei, non alium esse, quam suam sibi gloriam con-
 seiflere, quam quidem in eo arbitratûr consistere, vt omnibus à
 se conditis creaturis bene fit; & quidem tibi præcipue ô Homo,
 quem per hæc euenta tandem statuit (nisi tu non vis) ad salutis
 æternæ portum prouehere? Hæc tua est felicitas, hæc Dei diri-
 gentis gloria. Hæc si mihi penitus infixæ hæserint, quid alia qua-
 ro quibus mentem componam? aliâ certe ratione non indigeo,
 vt rationum omnium summam in quocumque euentu habeam,
 cuique penitus acquiescam, à Deo sui honoris apprimè tenaci,
 meique boni imprimis, cupido; hæc ita disposita; ac propterea
 ita esse debuiffe, nec conuenienter aliter fuisse euentura.

Deinde sū-
 mo consilio
 ad Dei glo-
 riâ, tuum-
 que bonum
 ordinari.

9. Hoc iudicium fixum indubitatumque si habuero, præter
 quam quod amplissimum mihi campum aperuero, adorandi in
 omni rerum successu Diuinum Numen, summam cum merito &
 religione, & verò etiam cum assueuero, summam eum animi mei
 iucunditate: illud inde referam commodi præterea, quod cen-
 tenas illico humanas, diuinæque rationes reperturus tum sim,
 quibus menti turbatae satis faciam, elisurusque omnes eas quas
 natura, aut affectio, aut etiam Dæmon ipse turbandæ menti,
 non sine animi inquietudine, tumultuque suggererant.

Hoc cum
 generatim
 iudicaris,
 facile tum
 inuenies
 alias ratio-
 nes, quibus
 actum ap-
 probes.

10. Praxim hanc quieti mentis inducendæ accommodatissimam,
 Ecclesiasticus mihi iam olim præ scripsisse videtur hisce verbis.

Ecclesi. 31.

Qui timeant Dominum (hoc est colunt, magni faciunt, æstimant,
 reuerentur) *inueniunt iudicium iustum: & iustitiam quasi lumen co-*
accendunt; quæ quidem verba sic intelligo, vt præclarissimam
 hanc præxim, quam præmanibus habeo, iis liquidò contineri,
 commendarique prorsus credam.

Declara-
 tur hæc
 praxim ex
 Ecclesiasti-

11. Si placet, modò attendite. In omnibus rerum euentibus, iis
 maximè quæ nos nostraque propè contingunt, illud nos præcipue
 turbat,

turbat, vexat, angitque; quod semper iudicemus id ita euenire non debuisse, aut non eo tempore & modo; illudque iudicium ne nobis euellatur, conquistis vndique, pro vt rationum feracissima est naturæ maligna affectio, stabilimus & sepimus argumentis: illud vnicè nobis persuadere conantes, aut id fieri non debuisse, aut factum aliter futurum conuenientius. Hoc autem tum semper facile iudicamus, cum quod factum est, factum nolimus. voluntatem hanc peruersam, rationum omnium, quæ menti occurrunt eamque turbant, causam esse atque originem, res est manifesta.

Et ex vulgari ratione agendi hominum, qui facile rationes inueniunt carum rerum quas fieri optant.

12. Illud enim statuamus, jure an iniuriâ non id quæro, tamen ad patris mortem anhelasse te; eo quidem inductum iudicio, rebus tuis id quod conduceret: illico infinitæ propemodum rationes occurrent animo sic præoccupato, quæ iudicium illud confirmet, omnemque sopiant perturbationem, quam ipsa met etiam natura, naturæque sensus, suo iure poterant excitare, & verò etiam in saxeo cient pectore. Quamuis autem id pudore præpeditus non spargas in vulgus, tamen tibi ipsi dices non indifertè, senecionem fuisse & silicernium, pondus terræ, aliis sibi que grauem, infirmitatibus planè acerbis obnoxium, felicem profectò qui miserias has humanas euaserit, fortunatumque, vt non abs te speras, qui obtinuerit æternitatis portû. At verò si longiorem parentis quantumuis miseri & exesi vitam, tuis rationibus conduceret iudicasses, nihil certè ponderis momentiue haberent rationes illæ, nec verò vlla, detergendo mœrori tuo; quæ tamen doloris omnis perturbationis que etiam vestigia, in priore euentu complanarunt. Tanti interest, illud tibi persuasisse, fieri debuisse id quod fit, vt pleno Marte omnique ingenij contentione, rectè id factum esse propugnes. At verò si res quantumuis pessima, tuisque emolumentis prorsus aduersaria, menti tuæ iudicioque infederit; coniugium puta planè dispar & contemptibile; illudque stulta quædam animæ affectio præpeditæ menti commendarit persuaseritque; frustraneæ tunc sanè sunt, quocumque ad dissuadendum rationes afferuntur; eas tu vel halitu dissilaueris vt ventus paleas, & quidem ipsius D. Pauli testimonio conuelles & eneruabis.

13. Ita prorsus in omni rerum successu agendum est, ne turberis. id prius statue tamquam indubitatum, ita fieri debuisse, ita ratione

tione factum, & quidem factum conuenientius; & tunc nec aëris intemperantia, nec propinquorum mors, neque adeo fortuna vlla à mentis quiete ac constantiâ te poterunt dimouere: rationibusque occurrentibus hoc vnum oppones, quò cunctas sopias, scire te factum bene.

14. At verò, inquires, manifestum mihi est, non omnia bene geri; nec ea quæ geruntur bene, ea esse quæ non conuenientius possent geri. Melius certè mihi esset saluo & incolumi, quam sit languido & ægroto: melius cum humano genere ageretur, si neque bella neque dissentiones orientur, nec tam crudelia passim exercerentur odia. Certè quis non videat, Dei quoque ex honore magis fore, si nulla inter homines committerentur scelera, quibus & humanæ & Diuinæ turbantur leges? Audio dissententem te: & quidem quod peccata attinet, longiorem exigit disputationem, quam breui dabimus. Illud modò generatim dico, aliud longè esse nulla peccata existere, aliud verò ea vt sint, à Deo permitti. & sic, quanquam fatear melius fore hominibus, si ea non committantur, melius tamen esse ea à Deo permitti, plenamque arbitrio humano concedi libertatem, manifestum dabo. In cæteris autem quibuscumque euentis, videre te ais quid sit melius, quid conuenientius, quid tibi aliisue accommodatius; an paupertas è re tuâ magis sit an diuitiæ; an secunda, an aduersa fortuna, an vita denique opranda magis an mors; id verò penitus nego, & pernego videre te. Non eò se extendit humana mens, vt istud solide possit iudicare, pro vt paulatim discurrendo secuturis tractatibus planum faciam.

Obiectio
resuata.

Tract. 6.

§. III.

Probaturs exponiturque magis iam dicta praxis.

15. ID modo generatim dico, in iudiciis de rerum euentu ferendis vehementer errare nos, quod rationes prius omnes ad trutinam vocemus, vt ea quæ nobis accidunt, bene & ratione nobis à Deo immissa iudicemus: ordine sanè præpostero; cum prius à Deo, atque adeo bene id factum statuere debeamus, antequam rationes in alterutram partem conquiramus. Quanquam

Rationes
diuinorum
decretorum
ne discutienda
quidem sunt,
vt quieto
sis animo.